

УДК 364-3:316.42-058.66:355.02

***Бондаренко Н.О.** к.пед. наук, доцент
Ситник Р.М. здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності «Соціальна робота»)
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна)*

**НЕОБХІДНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМЕЙ, ЯКІ
ПЕРЕБУВАЮТЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЯХ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Воєнні дії, що тривають в Україні, спричинили значні трансформації в усіх сферах суспільного життя, особливо гостро позначившись на добробуті та стабільності сімей. В умовах воєнного стану велика кількість родин опинилися

в складних життєвих ситуаціях, що супроводжуються втратою житла, доходів, рідних, переміщенням, психологічною травматизацією, соціальною ізоляцією тощо. Такі обставини потребують системної, кваліфікованої допомоги з боку державних і недержавних інституцій соціального захисту.

Соціальний супровід сімей у кризових умовах виступає не лише як форма підтримки, а як невід'ємний інструмент забезпечення базових прав людини, збереження гідності, попередження соціального сирітства, насильства, маргіналізації. Його своєчасне та ефективне впровадження сприяє підвищенню стресостійкості, адаптаційних можливостей родин, а також формуванню умов для сталого відновлення громади в цілому.

Актуальність дослідження зумовлена потребою в поглибленому аналізі існуючих механізмів соціального супроводу, виявленні прогалин у їх реалізації, а також розробці рекомендацій щодо вдосконалення соціальної політики в умовах тривалого кризового стану. У цьому контексті соціальний працівник постає як ключова фігура у формуванні безпечного, підтримувального середовища для вразливих категорій населення, зокрема сімей з дітьми.

Під соціальним супроводом більшість вчених та практиків розуміють надання комплексної послуги соціального характеру для сім'ї, що в конкретний момент часу перебуває у складних життєвих обставинах. Для того, щоб подолати негативний вплив фахівці в цій сфері спочатку проводять оцінку необхідних потреб, виокремлюють різні альтернативи надання допомоги та безпосередньо вирішують ті проблеми, які постали перед такою сім'єю. Щодо соціального супроводу можемо зазначити, що він передбачає проведення зустрічей та бесід на регулярній основі, надання психологічної підтримки та можливої допомоги в оформленні необхідних документів. Також фахівці зосереджуються на проведенні навчання та подальшого розвитку соціальних навичок, які в комплексі спрямовуються на підвищення самостійності конкретної сім'ї, для подолання наслідків складних життєвих обставин.

Враховуючи нормативно-правову базу та механізм функціонування підрозділів з питань соціального захисту, на рисунку 1 подано алгоритм надання соціального супроводу сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Оскільки на території нашої країни тривають воєнні дії, соціальний супровід може надаватися в екстремному порядку. В такому випадку оцінка ситуації сім'ї здійснюється протягом однієї доби з моменту надання звернення в усній або письмовій формі. Рішення затверджується структурним підрозділом з питань соціального захисту населення невідкладно. Безпосереднє надання соціального супроводу має відбутися протягом однієї доби. Зазначимо, що термін окреслюється індивідуально та не повинен перевищувати 30 календарних днів. Якщо таку соціальну послугу надають екстрено, індивідуальний план не формують, а договір – не укладають.

Можемо відзначити, що припинення соціального супроводу можливо, якщо було досягнуто позитивного результату, або якщо за допомогою фахівців було усунуто причини, які створювали складні життєві обставини. Ще однією підставою є закінчення терміну дії договору, порушення сформованих умов,

дострокове розірвання, зміна місця проживання сім'ї, яка опинилася в складних життєвих обставинах, або ж її письмова відмова.

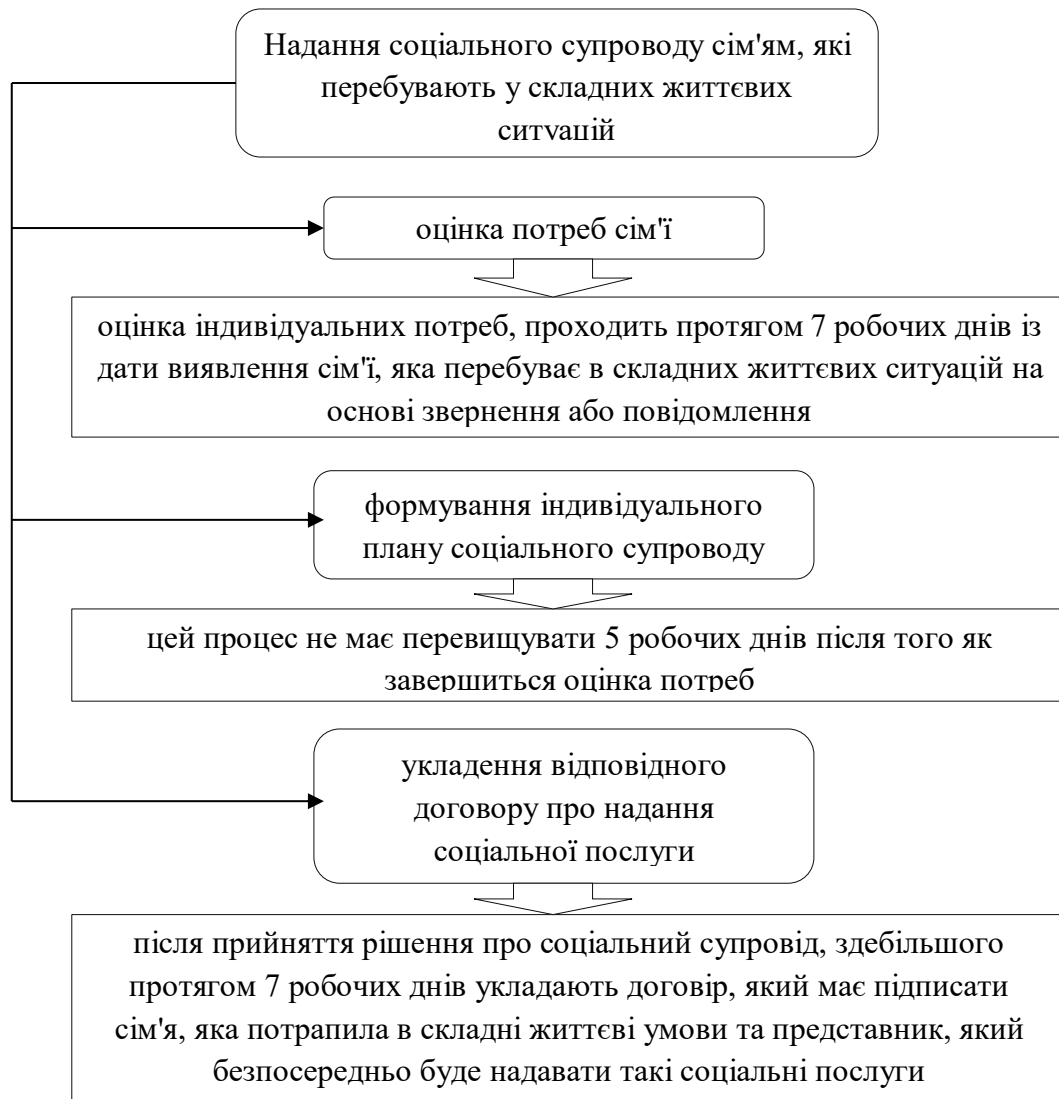


Рис. 1. Алгоритм надання соціального супроводу сім'ям, які перебувають у складних життєвих ситуацій*

Джерело: [1]

У складних умовах воєнного стану в Україні значно зростає кількість сімей, які опиняються у складних життєвих ситуаціях і потребують цілісної, фахової підтримки. Соціальний супровід таких сімей є не лише формою допомоги, а й необхідною умовою збереження їхнього функціонування, психологічного здоров'я, соціальної включеності та гідного життя.

Результати досліджень та практичний досвід доводять, що соціальний супровід сприяє стабілізації внутрішньосімейних стосунків, активізації особистісного потенціалу членів родини, відновленню їхніх ресурсів і здатності до самостійного подолання життєвих труднощів. Важливим чинником ефективності супроводу є міждисциплінарна взаємодія фахівців соціальної

сфери, освітніх, медичних і психологічних служб, а також активна участь громади.

Таким чином, у сучасних реаліях соціальний супровід трансформується з допоміжного інструменту в стратегічно важливий напрям соціальної політики держави. Його розвиток має ґрунтуватися на принципах гуманізму, індивідуального підходу, партнерства і безперервної підтримки, що дозволить забезпечити ефективну допомогу сім'ям у кризі та зміцнити соціальну стійкість суспільства загалом.

Список використаних джерел:

1. Соціальний супровід сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://soc.gov.ua/services/soc-supr>.
2. Синчук С. Про сутність послуги соціального супроводу відповідно до законодавства України. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2020. Випуск 70. С. 181–188.



**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«РОЛЬ МОЛОДИ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»**



**15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom**

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]: зб. матеріалів ІХ міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

**КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ
МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+,
101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту
(протокол № 11 від 19 травня 2025 року)*

Збірник укладено за матеріалами ІХ міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова);
Деліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор;
Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації;
Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор;
Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту;
Алексєєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент;
Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент;
Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент;
Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент;
Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С., PhD, асистент;
Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.

Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025